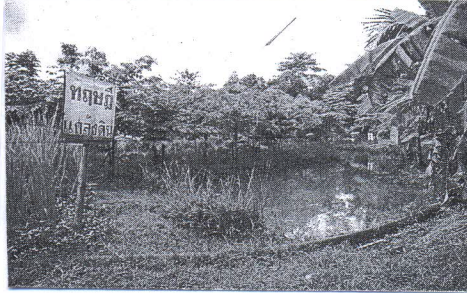

'โครงการแก้ดิน'

จากแนวพระราชดำริสู่ชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร

สมโสศักดิ์ ดำเนินงาม

“...ให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีการแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาในเรื่องนี้ ในเขตจังหวัดนราธิวาส โดยให้ทำโครงการศึกษาทดลองในกำหนด 2 ปี และพืชที่ทดลองควรเป็นข้าว...” พระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2527

จากพระราชดำริดังกล่าว ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการศึกษาทดลอง เพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ โดยวิธีการแก้ดิน คือการทำให้ดินเปรี้ยวเป็นกรดจัดรุนแรงที่สุด และการปรับปรุงดินด้วยการหาวิธีการทำให้ดินเปรี้ยวสามารถปลูกพืชได้ หากแก้ไขดินเปรี้ยวจัดรุนแรงที่สุดได้แล้ว ดินเปรี้ยวอื่นๆ ก็ย่อมปรับปรุงได้เช่นกัน

นายสมโสศักดิ์ ดำเนินงาม ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กล่าวว่า จากการศึกษาพื้นที่ลุ่มหลายๆ แห่ง ในจังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นดินเปรี้ยวจัด เมื่อดินอยู่ในสภาพไม่มีน้ำท่วมขังตลอดเวลาเหมือนในอดีต จึงเกิดปัญหาปลูกข้าวไม่ได้ผลหรือได้ผลผลิตต่ำมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้ทำการศึกษาดูถึงวิธีการแก้ไขปัญหาดิน โดยก่อนที่จะทำการปรับปรุงบำรุงดิน ให้ใช้วิธีการแก้ดินให้เปรี้ยวจัดจนถึงจุดที่ปลูกพืชเศรษฐกิจไม่ขึ้น ด้วยการทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกัน เสมือนการเลียนแบบฤดูฝนกับฤดูแล้งใน

รอบปี แต่ทำให้ช่วงเวลาน้ำลดลง ความเป็นกรดในดินจะรุนแรงมาก และเมื่อดินเป็นกรดจัดมากแล้ว จึงศึกษาวิธีการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดให้กลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้

นายสมโสศักดิ์กล่าวอีกว่า ที่ผ่านมา ได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริมาโดยตลอด ปัจจุบันได้ศึกษาถึงวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ น้ำชะล้างความเป็นกรดควบคู่กับการใช้หินปูนฝุ่นในอัตราต่ำ เผ่าคิดตามการเปลี่ยนแปลงของดินหลังจากที่ปรับปรุงแล้วปล่อยทิ้งไว้ ไม่มีการใช้ประโยชน์ และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของดินเปรี้ยวจัด เมื่ออยู่ในสภาพธรรมชาติ พบว่า วิธีการใช้น้ำชะล้างดิน โดยใช้น้ำไว้นาน 4 สัปดาห์ แล้วระบายออกควบคู่กับการใช้หินปูนฝุ่นปริมาณน้อย สามารถปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดได้เป็นอย่างดี ส่วนวิธีการใช้น้ำชะล้างก็ให้ผลดีเช่นเดียวกัน แต่ต้องใช้เวลาานกว่า หลังจากมีการปรับปรุงดินแล้ว หากปล่อยทิ้งไว้ไม่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ดินกลับเป็นกรดจัดรุนแรงขึ้นอีก สำหรับพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดตามธรรมชาติที่ไม่มีการปรับปรุงพบว่าดินมีความเป็นกรดน้อยมาก

นอกเหนือจากการใช้วัสดุปูน เช่น ปูนขาว หินปูนฝุ่น และการใช้น้ำจืดล้างกรดและสารพิษออกจากดินโดยตรง เพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดให้สามารถใช้เพาะปลูกได้แล้ว การยกร่อง เพื่อปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น โดยมีคูน้ำอยู่ด้านข้าง นับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้เช่นกัน โดยให้นำหน้าดิน จากดินในบริเวณที่เป็นคูมาเสริมหน้าดินเดิมที่เป็นคันร่องจะได้หน้าดินที่หนาขึ้น ส่วนดินที่มีสารไพไรท์จะใช้เสริมด้านข้าง เมื่อใช้น้ำชะล้างกรดบนสันร่อง กรดจะถูกน้ำชะลงไปยังคูด้านข้างแล้วระบายออกไปในที่สุด

“จากความสำเร็จที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ปัจจุบันเกษตรกรโดยรอบศูนย์สามารถนำแนวทางดังกล่าว ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง จนสามารถปลูกพืชได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังมีเกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์แต่ละปีเป็นจำนวนมาก” นายสมโสศักดิ์ กล่าวทิ้งท้าย